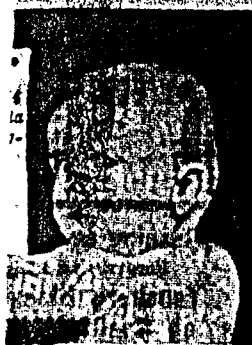


REDAKTØR AADAH

102014

Hvorfor tiltale? Hvorfor frifinnelse?

AV
direktør Lorentz Vogt



kom på sporet ved at en av dem som har tapt mest, en vartner i Lund, begikk selvmord i forrige uke. Han hadde tapt ialt 160 000 kroner. På en eneste natt tapte han 65 000 kroner. Noen oversikt over de beløp som er spilt vekk i de 3 årene spillebullen har eksistert, har man ikke, men man regner med en minimums sum på 1100 kroner.

Dagens BRIDGE

N.
♦ E D 4 2
♥ 6
♠ E 9 8 4 2
♣ E Kn 2
V. O.
♦ 8 6 3 ♦ K 10 9 7
♥ 5 4 ♥ 10 7 3 2
♦ D Kn 10 ♦ 6
7 2 ♣ K D 8 6
♠ 9 7 3
S.
♦ Kn 5
♥ E K D Kn 9 8
♠ K 5
♣ 10 5 4
Syd spilte 6 hjerter — temmelig hårdt meldt. Ru. D kom ut fra Vest som gikk til Syds konge. Syd trakk 4 ut trumfen og kastet 2 spar og 1 kløver hos Nord. Syd fortsatte med ruter og V. la i ru. 10 som Nord stakk. På ru. 9 kastet Syd en kløver. Derved fikk han avgitt et stikk til motparten slik at skvisen kunde bli virksom, samtidig som V. ble etablert hos Nord. V. kom inn på ru. Kn. Det er nu ikkegyldig hvad han spiller. Han valgte kløver og esset blev brukt hos Nord. På ru. 8 kastet Syd en spar og siste ruter blev derefter trumfet.
Nu var stillingen:
N.
♦ E. D
♥ —
♠ —
♣ Kn
V.
♦ —
♥ —
♠ —
♣ K
O.
♦ K 10
♥ —
♠ —
♣ K
8.
♦ Kn
♥ 8
♠ —
♣ 10
Når så Syd spilte sin siste trumf og kastet kløver hos Nord var Øst skviset. Et spill som sikkert ikke

Den norske presses opptreden under okkupasjonen virker ikke flatterende, når den sees gjennom etterkrigstidens briller. Det gjelder praktisk talt alle blad. De tok et felles standpunkt: å holde det gående lengst mulig, fordi de mente, at pressen under alle omstendigheter gjorde mere nytte og mindre skade ved å utkomme enn ved å innstille. Da «Arbeiderbladet» var stanset like etter 9. april, gjorde bladet hvad det kunne for å komme ut igjen. Det lykkedes også. — Pressens overbevisning om at den gjorde rett ved fortsatt å utkomme, var også i overensstemmelse med administrasjonsrådets ønske — skarpt markert ved dettes økonomiske støtte til «Tidens Tegn» på 100 000 kroner. Var dette standpunkt riktig eller galt? Saken kan og bør diskuteres. Men er aldri blitt det. Så blev der balansert med større eller mindre hell, men stadig ut fra den forutsetning at det gjaldt ikke å få avisen stoppet. Der kom mange kritiske episoder. Men avisene holdt balansen utrolig lenge — et forhold som den gang blev forstått, men som nu ikke beundres i samme utstrekning. Et kritisk punkt inntrådte, da Kongen forlot landet og tyskerne forlangte angrep på Hans Majestet. Da skrev «Dagbladet» (redaktør Skavlan), «Morgenbladet» (redaktør Gjerløw) og «Arbeiderbladet» (redaktør Jullum), for å nevne noen av de verste forfølgelsesraster etter krigen, noen av de for norsk synspunkt mere generende artikler. Den eneste hovedstadsavis som den gang holdt tungen rett i munnen var «Aftenposten» (redaktør Nesse). Alle aviser fortsatte å skrive mer eller mindre direkte etter tysk diktat. Meget blev vel sabotert. Enkelte evnet å gi sine artikler en viss dobbelt bunn som til å begynne med ingen forstod uten forfatterens selv og en liten krets. Disse frydet sig. Men det hele var lenge en temmelig privat fornøielse uten særlig betydning. Senere forstod vel flere og flere å lese mellom linjene. Men det store publikum var opriktig forarget og uforstående. Til syvende og sist leser nu folk flest bare det, som står på linjene og snaut nok det. De nøier sig med overskriftene. — Hvilken Oslo-redaktør var flinke

st til å skrive med dobbelt bunn, skal jeg la være usagt. Meningene kan være delte. Redaktør Aadahl var ofte den beste. Som far til «Stortingsmann Alexanders» og «100-åringen» hadde han visse forutsetninger. Da frigjøringskonf. burde Norsk Presseforbund følt det som sin plikt i den samlede presses interesse å klarlegge forholdene gjennom fremleggelse av alle «dokumenter». Hvad blev der skrevet av de forskjellige aviser på de forskjellige tidspunkter, som var særlig avgjørende for den politiske utvikling? Der er visse tidsavsnitt som særlig fremhever sig: Administrasjonsrådets dannelse, Kongens reise til England, 25. september 1940, undtagelsestilstanden september 1941, Quilting som «ministerpresident» 1 februar 1942. Hvad skrev avisene ved disse anledninger? Kan der påvises noen mere påfallende forskjell i de enkelte avisers kommentarer begrunnet i redaktørens personlighet eller i det parti hans avis fra gammelt representerte? En slik objektiv undersøkelse, ledsaget av den fyldestgørende dokumentasjon, gjerne gjennom en fotografisk gjengivelse av de to- eller treangivende aviser vilde gitt et bilde av situasjonen. Personlig er jeg ikke i tvil om resultatet: Den samlede presse utgjorde et besynderlig ensrettet instrument med sma og for den almindelige opinionsdannelse nok så likegyldige nyanser. — Denne ensrettethet fikk imidlertid en visse gunnlig betydning: Der blev ingen som brød sig om hvad avisene skrev. Man holdt sig til den «illegale» presse og lyttet «illegalt» på London, og så tenkte man eller undlot å tenke, hver efter sine forutsetninger. Når disse ting var klarlagt, vilde man nådd frem til neste punkt: Der vilde med meget få undtagelser nær — jeg bortser fra de overbeviste nazister — ikke vært plass for noen forfølgelse av enkeltpersoner, — men for en prinsipal med fremtiden for alle givende debatt: Hvad var prinsippet riktig? Skulde man ha stanset alle aviser eller var det tross alt det beste at utviklingen blev som den blev? I Belgia sprengte man i 1914 avis-

trykkerne i løften. Belært av de noe tydeligste fordele, fra den tid, lot man i 1940 avisene fortsette omtrent som i Norge. Hvad var det rette? Der var i virkeligheten kun én organisasjon som hadde forutsetningene for å behandle spørsmålet: Norsk Presseforbund — og det lot problemet ligge. Isteden gikk det i gang med et ganske underordnet og temmelig likegyldig arbeid: Hvad har X, Y og Z gjort? Var det riktig, at X gikk og refererte på et eller to næstmøter? Har Y vært i presseklubben og hvorfor? Måtte han gå der for å få mat? Eller var han svak — bare bare i matveien, men også politisk? Stolte Z' medarbeidere på ham eller likte de ham ikke? osv. Lagmann Nygaard påtok sig hvervet som formann for denne undersøkelse som ikke var blottet for sine komiske sider. Helt utmerkede pressekolleger assisterte. Med gravalvor har de i nummer etter nummer av «Journalisten» offentliggjort sine vurderinger — nu og da også sine omvurderinger. «Siden jeg i sin tid med fryd leste «Konens ved vannposten» har jeg ikke hatt så megen moro. Men for en prestasjon! For en samling om likegyldige bagateller. Men det er ikke ufarlig for dem det gikk utover. Etter hvert blev en liten redd for sin egen organisasjon som for den onde selv. Men det er da ikke derfor man står i en organisasjon. Men pressens anseelse! Denne beror på avisens innhold, på dens ansett utad — og på intet annet. Imidlertid hadde landsvikpolitiet av en eller annen grunn, men efter anvisning av velvillige kollegers skrivelser rettet sig mot noe flimrende søkelys mot redaktør Aadahl. Nu er der selvfølgelig intet fornuftig menneske som «forlanger, at en eller annen «etterforsker», en tilfeldig statsadvokat eller ditto riksadvokat skulde evne å sette sig inn i den samlede presses arbeidsvilkår under okkupasjonen. Selv den avis-komité som riksadvokat Sund var formann for hadde visse inkompetanse. Lagmannsretten hadde under lagmann Solems ledelse avlagt den avisdom, som for første gang under rettsoppgjøret fremkalte ubalanse i munterhet. Høiesterett hadde med 11 mot 8 stemmer sluttet sig til lagmannsretten. Etter 3 års forløp lykkedes det påtalemyndigheten overfor redaktør Aadahl å arbeide sig frem til den tiltale som lagmannsretten nu enstemmig har underkjent. Men hvad var så forskjellen mellom det grunnlag, hvorpå riksadvokaten reiste tiltale og det hvorpå lagmannsretten frifant? Det er domstolens oppgave som det er riksadvokatens plikt å foreta en bedømmelse av den enkelte manns opptreden i forhold til det eksisterende rettsgrunnlag. I 9 lange dager stod redaktør Aadahl for lagmannsrett. Fremkom

Tidens tanker

Med ansvar — og uten

Av Hans P. Lødrup

DA Martin Tranmæl i 1912 organiserte sin revolusjonære «ag- opposisjon», var en av hans pro- Arbeiderpartiet og fagorganisasjo- nen har motsatt sig kravet om at de organisasjoner, som undertegner

Redaktør Aadahl

Fortsættelse fra 5. side

der noe nytt om innholdet av hans artikler? Selvfølgelig ikke. De forelå i all sin nøkenhet. Kom der noe nytt om Aadahls person? Svært lite. En del insinuasjoner blev avlivet. — Det var alt. Aadahl var en velkjent mann. Hans ansikt står klart for publikum.

Det nye var, at det lykkedes Aadahl og hans forsvarer å rulle op den samlede situasjon. Selv rettsgrunnlaget brøt sammen under rettsforhandlingene. Det arbeide til rettsforholdenes belysning som det var påtalemyndighetens embedsplikt og Norsk Presseforbunds moralske skyldighet å ha bragt på det rene i tide — måtte nu tiltalte, og hans forsvarer utføre. Det var et kjempearbeide, som blev utført under de 9 dagers forhandlinger i retten. — Men det var en tilfældighet, at påtalemyndigheten denne gang kom til å stå overfor en tiltalt, som ønsket å gjøre dette arbeide. Aktors bidrag til rettsgrunnlagets tilretteleggelse var svakt, — men til en viss grad karakteristisk. Han påberopte sig byråchef Arne Kildals bok om pressen i okkupasjonstiden. Ja, den bok har sin lille historie.

Det var i den første tid efter frigjøringen. Alle slags bøker fikk passere. — Ja, blev tiljublet bare de var preget av den tilstrekkelige hurrapatriotisme og roste de «riktige» og fordømte de dertil utsette. Det syntes som om der ikke var noen grense for det sprøtt, som blev anerkjent. Og dog: Der var en grense. Det er Kildals sikkert utilsiktede fortjeneste, at han kom til å demonstrere, at der dog var en grense. — Hans bok lå utenfor den tillatelige grense, uaktet han hadde fulgt tidens vanlige opskrift. Den blev tross alt kritisert i stykker. Kildal har sikkert etterat han var kommet over det første sjokk, og de forsatte sin feilvurdering av situasjonen. Det har derfor utvilsomt ikke vært med hans vitende og vilje at aktor har trukket hans produkt frem fra den gjemsel, som forfatteren har ønsket. Men ennå vasset aktor rundt i den mentalitet som fikk Arne Kildal til å forløpe sig.

Redaktør Aadahl blev enstemmig frifunnet fordi han var uskyldig. — Det er bra så. Men denne hans uskyldighet vilde aldri blitt bevist, hvis han hadde vært en mindre sterk mann og en mindre kampberedt mann.

Og så går tanken til de mange små i samfundet som ikke har eiet Aadahls evne til forsvar hvor uskyldige de enn har vært

Lorentz Vogt.



O. Berulfsen
Glassmesterforretning
Hammerforretning
Alt i faget.

Bygginger utføres.
Telef. 2059. Øvregt. 34. Telef. 2059.



Hans M. Borge
Byggmester

Kjærlighetsstien 17. Telefon 2138.



Glassmester
Kjell Bjønne

Nedre Slottsgt. 1. Telefon 36

Glassmester
SIGURD YJØSEN
Telefon 3115.

Nedre Langgate 5.



Sykepleieartikler

AMBRA Parfumeri
Rett ned for Bjørnskau. Tel. 2449

Le-Ni
CONDITORI

Smørbrødbutikk
Telef. 1892

LUDV JOHANSEN
BYGGMESTER

Etabl. 1917. Telef. 1091

Bruk vårt bakverk!
Tønsberg Aksebakker
Nedre Langgate 2. Telef. 32

Tønsbergs Blad

faes utenom Vestfold kjøpt på følgende steder:

Oslo: Vestbanekiosken.
— Østbanekiosken.
— Stortingsgaten kiosk
— Narvesens utsalg.

Drammen: Jernbanekiosken
— Narvesens kontor.

Hvitlingfoss: Jernbanekiosken
Porsgrunn: Torvkiosken

Skien: Landmannstorkiosken
— Plesners park.
— Narvesens kontor

Moss: Kalkiosken.
— Bastøferien.

Fredrikstad: Jernbanekiosken
Tønsberg: Torvkiosken
Larvanger: Narvesens kontor.
Larvik: Torvkiosken



B A R N E

SALGS

Flesk

for sukkersyke idag

A. FOM A.S



Hvit
Medusa
Refracto
Al **CEMENT**

Tricosal cement hærdes

AS CHRISTENSEN
BYGNINGSFORRETNING

Telefon 3373.

RESERVEDELE

til lastebiler for diesel- og bensindrift. Nye Chevroletdeler. Die og bensinmotorer. Lastebilgun 3000 l. tanker. Understell til sonbittilhengere 5 tons diesel lastebiler. Tilhengere etc.

B. A. BERG & CO.
Ulvenveien 26 Østre Aker
Telef. 33 49 74.